

[Vilhelm Rasmussen.]

fuld, dersom nogle af Statens Seminarier — saa mange som det overhovedet kan lade sig gøre med — fik et større Elevantal, saaledes at der ogsaa deraf fulgte et større Antal Lærere, mellem hvilke man med større Hensyntagen til speciel Dygtighed kunde fordele de Fag, der nu en Gang er Undervisningsgenstand.

Dertil kommer endnu en tredje Fordel. Hvis en Lærerskole paa denne Maade faar et større Antal Elever, saa faar man først en større Udnyttelse af Forstanderen, dernæst en større og bedre Udnyttelse af Lærerkrafterne og for det tredje en mere kraftig Udnyttelse af Lokalerne, dels de almindelige Klasseværelser og dels og i Særdeleshed af de relativt dyre særlige Arbejdsværelser, saasom Fysik- og Kemilaboratorier, og hvad der er af den Slags Ting.

Derfor forekommer det mig, at man, i det Øjeblik der stilles et Forslag i Strid med Regeringens Nedskeringspolitik om at yde et forøget og fastlagt Tilskud til de private Lærerskoler, dog maa stille det Krav, at det som ufravigelig Betingelse først undersøges, om man ikke kan bruge Statens Lærerskoler paa en mere effektiv Maade, saaledes at det for Samfundet ad denne Vej bliver billigere at uddanne Fremtidens Lærere.

Da denne Henstilling er i nøje Overensstemmelse med den høje Regerings Sparehensigter, forventer jeg ogsaa, at den højtærede Minister vil tage den under velvillig Overvejelse.

Vesterager: Dette Forslag til Lov om Statstilskud til anerkendte Privatseminarier kan vi fra mit Partis Side i det store og hele tiltræde med Tilfredshed. Det var vort Ønske allerede i den store Skolekommission at naa til en fast Ordning med Hensyn til disse Seminariers økonomiske Forhold, og i den Anledning blev der ogsaa udarbejdet et Forslag til en Ordning, som den højtærede Undervisningsminister jo i alt væsentligt har fulgt — og det skal jeg ikke sige noget imod.

Jeg skal i øvrigt ikke komme ind paa mange pædagogiske Betragtninger, thi det, der her foreligger, er jo en ren og skær Tilskudslov, er altsaa af økonomisk Art, og det kan derfor ikke være Hensigten, at vi skal drøfte Seminarieordningen i Enkeltheder eller tage en lang Diskussion op om, hvorvidt Statsseminarierne eller Privatseminarierne løser Opgaven bedst. Der er blot den Ting at sige, at Privatseminari-

erne i alt Fald har vist, at de kan løse deres Opgave billigere end Statsseminarierne — det er en Kendsgerning, som man ikke kommer udenom —, og det Forsøg, der fra forskellig Side er gjort paa at bortforklare dette, vil slet ikke lykkes. Naar man staar overfor Spørgsmaalet om, hvordan Statens Midler bedst anvendes, hvordan man, om jeg saa maa sige, faar mest for Pengene, kan man ganske roligt sige, at Privatseminarierne har præsteret et Arbejde, der fuldt ud kan staa Maal med Statsseminarierne, og at de alligevel har gjort det billigere. Dette Moment kan man ikke blive fri for at tage Hensyn til, naar man staar overfor et Lovforslag angaaende Tilskud til private Seminarier.

Lovforslaget indeholder særlige Bestemmelser angaaende Tilskuddets Fordeling, og jeg skal ikke her fordybe mig i Enkeltheder; der kunde godt være enkelte Spørgsmaal, som jeg kunde have Lyst til at faa klaret, men jeg mener, at det opnaar man bedst i et Udvalg.

I den store Skolekommission fastholdt man $\frac{3}{4}$ af Udgiften pr. Elev i Statsseminarier. Det er man gaaet bort fra i Lovforslaget, og det kan jo nok være, at Privatseminarierne kan klare sig med det, som her foreslaas, og saa er der selvfølgelig ikke noget at sige til, at vi nedsætter Tilskuddet noget, men jeg vil dog nødig have, at man skulde gaa saa haardt frem mod Privatseminarierne, at de faar alt for store økonomiske Vanskeligheder at kæmpe med.

Jeg forstaar ikke, hvorfor man i § 1 under b. kun har villet medregne Halvdelen af Forstanderlønnen. Jeg mener, det vilde have været det naturligeste, om man her havde fastholdt den samme Tilskudsregel som overfor de andre Lærere, men det hører selvfølgelig til de Smaa ting, som man kan søge Oplysning om i Udvalget.

Paa et væsentligt Punkt afviger Forslaget fra det, der blev udarbejdet af Skolekommissionen, saaledes som det er omtalt ret udførligt af de to foregaaende Talere; det er med Hensyn til Kravet om, at Seminarierne skal være selvejende Institutioner. Jeg skal ikke gaa haardt i Rette med den højtærede Undervisningsminister, fordi dette er udeladt af Forslaget, og jeg kan ogsaa godt se af den Begrundelse, der findes i Bemærkningerne, at det muligvis har nogen Værdi, at man ikke gaar saa rigoristisk frem, som det var Tanken i Skolekommissionen. Det er min Overbevisning, at Skolen under alle dens Former altid trænger til Fornylse;